

Saksprotokoll fylkestinget - 16.06.2021

Fredag 11.juni gav Olje- og Energidepartementet (OED) og regjeringa gjennom kongeleg resolusjon løyve til etablering av Lyse Kraft DA, herunder overføring av Hydro sitt eigarskap i vasskraftanlegga i Røldal-Suldal.

Dette vedtaket opphever tidlegare fastsatte vilkår, tidsavgrensingar og heimfall, slik at konsesjonen for Røldal-Suldalkraftanlegga blir gjort om til å gjelde utan tidsavgrensing.

Dette vedtaket er heilt i strid med vertskommunane Ullensvang og Suldal og grunneigarane i Røldal og Suldal sine interesser. Det bør og vere i strid med Vestland fylkeskommune sine interesser, sidan 60 % av nedslagsfeltet til dette store kraftanlegget ligg i vårt fylke.

Eg ber difor fylkesordføraren svare på om han på vegne av fylkeskommunen vil støtte ei anke frå vertskommunane og grunneigarane i denne saka? Og korleis meiner fylkesordføraren at Vestland fylkeskommune sine interesser kan best bli fulgt opp og bli ivaretatt i denne saka?

Svar frå fylkesordføraren:

Representanten Kolbotn viser til Kongeleg resolusjon av 11. juni:

RSK Holding AS, Lyse Kraft DA og Hydro Energi AS - tillatelser etter vassdragslovgivningen i forbindelse med opprettelse av Lyse Kraft DA

Konsesjonen for kraftverka i Røldal-Suldal går ut etter 60 år den 21.12.22 og skulle etter reglane heimfalle til staten. Lyse Kraft DA har søkt om evigvarande konsesjon for kraftproduksjon etter det nemnde heimfallstidspunktet. Selskapet har ved den kongelege resolusjonen fått slik evigvarande konsesjon, slik representanten viser til.

I den kongelege resolusjonen heiter det slik om kompensasjon ved heimfall:

«Vertskommunene for RSK-anleggene, Suldal og Ullensvang, har vist til konsesjonsvilkårene om heimfall til staten etter 60 års konsesjonsperiode. Da anleggene ble bygget ut var det forutsatt at de skulle hjemfalle til staten, og således sikre både staten og kommunene inntekter i fremtiden. En omgjøring i tråd med søknaden mener kommunene er et brudd på denne samfunnskontrakten som ble etablert i forbindelse med utbyggingen, som må kompenseres.»

Representanten Kolbotn viser til dette i spørsmålet. Departementet har vurdert dette i resolusjonen slik:

«Det fremgår av disse uttalelsene (Ot. prp. nr. 61 (2007-2008) at lovgiver var klar over at det ville oppstå et tap for både staten og for vertskommunene som følge av bortfall av hjemfalte verdier, men dette ble ikke tillagt avgjørende vekt. Det ble heller ikke satt krav om at det skulle gis kompensasjon som følge av bortfallet av inntekter. Departementet kan derfor ikke se at det er grunnlag for å gi kommunene noen kompensasjon som følge av bortfall av inntekter ved heimfall. Ved omgjøring av vilkårene om tidsbegrensning og heimfall, vil det det ikke inntre heimfall til staten. Det er da heller ikke rettslig grunnlag for å sette krav om at anlegget eller andel av dets verdi kan tildeles kommunene.»

Bakgrunnen for lovendringa gjennom Ot. Prp. Nr. 61 (2007-08) knyta til heimfall var at ESA klaga Noreg inn for EFTA domstolen fordi Noreg ikkje handsama private og offentlege eigarar likt. Offentlege aktørar fekk konsesjon til evig tid mens dei private fekk konsesjon med heimfall til staten etter 60 år.

Konsolideringsmodellen som den nye ordninga som vart vedteke er omtala som, vart først implementert som provisorisk anordning i august 2007 og løyste saka ESA hadde reist mot Noreg. Konsolideringsmodellen legg til grunn at offentleg eigarskap i vasskraftsektoren er eit mål i seg sjølv og inneheld følgjande hovudelement:

- Nye konsesjonar vert berre gitt til offentlege aktørar
- Erverv av vasskraftverk som heimfell kan berre skje av offentlege aktørar
- Sal av meir enn 1/3 av offentleg eigde vasskraftverk og vassfall til private vert det forbod mot

Det var brei politisk semje om denne nye ordninga der det berre blir gitt evigvarande konsesjonar til selskap som er kontrollert av offentlege aktørar. Ordninga er også godkjent av ESA.

Fylkesordføraren kan ut frå dette sjå det som vanskeleg at ein vil nå fram med krav kom kompensasjon for «manglande heimfall».

Fylkesordføraren vil vise til det som er nemnt om revisjon av konsesjonsvilkåra i resolusjonen:

«I tråd med søknaden tilrår departementet at det settes vilkår om revisjon av konsesjonsvilkårene i for RSK-anleggene. Departementet bemerker at revisjonen skal gjennomføres etter vassdragsreguleringslovens bestemmelser og i tråd med gjeldende retningslinjer og praksis. De forhold som er tatt opp fra blant annet de berørte kommunene vil da bli behandlet på ordinær måte.»

Etter fylkesordføraren si vurdering bør ein i samband med dette revisjonsarbeidet fremje interessene til vertskommunar, grunneigarar og Vestland fylkeskommune.

Fylkesordføraren vi til slutt leggje til at den evigvarande konsesjonen ikkje vil ha innverknad på fylkeskommunen sine konsesjonskraftinntekter.